

Arbetsmarknadsutsikterna

HÖSTEN 2018 VÄSTERBOTTENS LÄN

En sammanfattning av prognosen för arbetsmarknaden

Fortsatt stark arbetsmarknad i Västerbottens län

Den globala tillväxten försvagas något under 2019, men det är viktigt att göra skillnad på nivå och riktning när det gäller konjunkturer. Vi ser svagare men absolut inte svaga signaler. Vi kan vänta oss en inbromsning globalt men högkonjunkturen kommer att bestå även under 2019.

Liksom för den globala konjunkturen kommer tillväxttakten klinga av under 2019 även i länet. Sysselsättningen ligger dock fortfarande på en hög nivå och kommer att fortsätta öka under nästa år och arbetslösheten kommer att fortsätta minska. Vi har en bred tillväxt av jobb i såväl branscher som grupper på arbetsmarknaden. Denna utveckling förväntas fortsätta under prognosperioden.

Fler sysselsatta och färre arbetslösa

Inom samtliga branscher planerar merparten av arbetsgivarna för fler anställda. Ett högt kapacitetsutnyttjande i företagen, tillsammans med en stark befolkningsutveckling, innebär att sysselsättningen i länet bedöms fortsätta att öka under 2019. Sysselsättningen i Västerbottens län väntas sammantaget öka med 1 200 personer under 2019.

Under 2019 bedöms antalet inskrivna arbetslösa fortsätta minska, med sammantaget ca 600 personer. Det totala antalet inskrivna arbetslösa i slutet av 2019 väntas då uppgå till drygt 7 000 personer. Det skulle motsvara en relativ arbetslöshet på 5,1 procent för 2019.

Låg arbetslöshet men stora variationer

Arbetsmarknaden i länet är stark och antalet arbetslösa minskar. Mest märkbar är minskningen bland inrikes födda personer utan funktionsnedsättningar och med minst en gymnasieexamen. Här uppgick minskningen till 12 procent i oktober 2018 jämfört med motsvarande månad 2017

Arbetslöshetsnivåerna skiljer sig åt mellan olika grupper av arbetslösa. Andelen arbetslösa män är större än andelen arbetslösa kvinnor. Arbetslösheten för utrikes födda är betydligt högre än bland inrikes födda. Det är också en betydligt högre andel personer utan gymnasieutbildning som är arbetslösa jämfört med de som har avslutad gymnasieutbildning eller mer. Ju högre utbildningsnivå desto lägre arbetslöshet kan man generellt säga.

Arbetsmarknadens kompetenskrav är höga och, vid sidan av utomeuropeiskt födda och funktionsnedsatta, har personer utan gymnasieexamen det betydligt svårare att komma in på arbetsmarknaden.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Behovet av kompetensförsörjningsstrategier är central om vi ska kunna utnyttja den starka konjunkturen maximalt. Det stora rekryteringsbehovet som nu finns på länets arbetsmarknad kommer att vara väldigt svårt att tillfredsställa. Den lediga arbetskraftens befintliga kompetenser räcker inte till och vi kan heller inte utbilda bort de akuta kompetensbristerna, det tar flera år.

Rimligare lösningar på de omedelbara kompetensförsörjningsproblemen är istället mer utbudsanpassade. De utgår från den existerande arbetskraften, inte de kompetenser som vi önskar skulle finnas. Arbetsgivarna behöver hitta sätt att använda den befintliga arbetskraften i bristyrken på ett effektivare sätt. Vi behöver ett systematiskt kompetensförsörjningsarbete som involverar såväl arbetsgivare som utbildningsanordnare och organisationer med regionalt utvecklingsansvar.

Men kompetensbristerna är inte enbart en konjunkturell företeelse, ett problem som försvinner när konjunkturen vänder nedåt igen. Det finns t ex alldeles för få som utbildar sig till yrken inom vård och omsorg, teknik och IT samt läraryrken. Med ökade barnkullar, allt fler vårdbehövande och en fortsatt hög teknikutveckling kommer behovet av dessa yrkesgrupper bara att öka under de kommande åren. Gapet mellan arbetsmarknadens behov och arbetskraftens sammansättning och kompetenser kommer alltså bara att bli större.

Det arbetskraftsutbud som finns idag och som kommer att finnas under åren framöver utgörs till stor del av de nyanlända. En regional nedbrytning av SCB:s befolkningsprognos visar att antalet inrikes födda personer i åldersgruppen 16-64 år minskar i 14 av 15 kommuner i Västerbottens län. Utan tillskottet av utrikes födda skulle den yrkesaktiva åldersgruppen minska kraftigt i länet. Resursutnyttjandet av denna grupp är dock alltså för lågt för att kunna motverka minskningen av inrikes födda personer i åldersgruppen.

Med färre personer i arbete så krymper ekonomin och därmed basen för vår gemensamma välfärd. Ett effektivare resursutnyttjande av såväl utrikes som inrikes födda i yrkesaktiva åldrar, är avgörande för såväl kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden som för våra välfärdsåtaganden. Högkonjunkturen såväl som befolkningstillskottet innebär unika möjligheter som inte får slarvas bort.